

Вишнякова А.М.

РОЗВИТОК І ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ТУРИЗМУ

Туризм в світі одержує все більший розвиток, випереджуючи багато галузей економіки. За даними Всесвітньої туристичної організації, прибутки від міжнародного туризму зростають щорічно на 4% і зростуть ще більше, якщо до цього додати прибутки від внутрішнього туризму.

Невід'ємною частиною світового туризму є вітчизняна галузь туризму, що сприяє збільшенню державного бюджету і є однією з форм раціонального використання вільного часу, та сприяє вивченню історико-культурної спадщини. За статистичними даними і прогнозів фахівців прибуток від туристичної діяльності в 2005 році складає 6,5 млрд. доларів і надходження у державний бюджет 3 млрд. доларів, а 2010 році відповідно 8 і 5 млрд. доларів.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні концепції розвитку і територіальної організації системи туризму.

Результати досліджень. Для дослідження поставленої у роботі мети, використовувалися економіко-статистичні та економіко-математичні методи, табличний і графічний прийоми та картографічний метод.

Для забезпечення організаційно-правових і економічних основ розвитку туризму, розроблена “Концепція державної програми розвитку туризму в Україні до 2010 року” і Закону України “Про туризм”.

Метою програми і закону є формування конкурентно-здатного ринку туристичних послуг на основі ефективного використання природного і історико-культурного потенціалу України, яким вона володіє в достатній мірі, щоб забезпечити рекреаційну потребу як місцевого населення, так і приїжджаючого з інших регіонів країни і зарубіжжя.

Державна політика України в області туризму направлено на розвиток співробітництва з зарубіжними державами та міжнародними установами в області туризму.

В Україні значну частину природного потенціалу складають рекреаційні ландшафти (лісові, гірські, приморські) і території природно-заповідного фонду (біосферні заповідники, національні природні і регіональні ландшафтні парки, парки-пам'ятники садово-паркового мистецтва). Все це вимагає охорони і раціонального використання.

Значними туристсько-екскурсійними об'єктами є пам'ятники історії, археології, архітектури, культури, музеї. Важливим елементом туризму є рибальство і полювання, знайомство з ремеслами (ткацтво, вишивки, гончарство) і фольклор (українські обряди і звичаї), що додає туризму привабливості. Значна частина історико-культурних і архітектурних пам'яток зосереджена в обласних центрах, які також є організуючими центрами з більш розвинутою матеріальною базою, а також у багатьох районних центрах.

Території зосередження туристських природних ресурсів, призначених для відпочинку та пізнавальних ресурсів, організовані в туристичні зони, а зони, зі спільністю мережі установ туристського обслуговування, маршрутних трас, ділянок розміщення підприємств господарського призначення інженерних служб, поєднуються в туристські райони. Ті, що характеризуються спільністю природнокліматичних умов, розмірами туристсько-екскурсійного потенціалу, подібністю маршрутної тематики та ін., об'єднані в туристські регіони. На території України виділено чотири туристських регіони: Карпатський, Поліський, Придніпровський, Азово-Чорноморський.

У кожному планувальному утворенні виділені центри-місця концентрації елементів показу й установ туристського обслуговування, Центрами туристських регіонів є Київ, Львів, Одеса, Луцьк. Центрами туристських регіонів є всі обласні центри і такі міста як Коростень, Умань, Шацьк, Дрогобич, Рахів, Яремча, Кам'янець-Подільський, Бердянськ, Ніжин, Новгород-Сіверський.

Центрами туристичних зон є населені пункти Володимир-Волинський, Острог, Новгород-Волинський, Переяслав-Хмельницький, Канів та інші. В Україні намічається будівництво нової мережі швидкісних автомобільних доріг.

Розвиток шляхово-транспортного комплексу України, обґрунтування його об'єктами туристичної інфраструктури та інтеграції його до Європейської транспортної мережі буде стимулювати розвиток системи відпочинку та туризму не тільки в районах прилеглих до транспортних коридорів, але й в цілому по Україні.

Для розвитку спортивного туризму характерні райони Карпат та Криму (гірськолижний туризм), водний (сплав по гірським річкам), скелелазіння, спелеотуризм та інше. В районах, які прилягають до великих та середніх річок, озер, а також до Чорного, Азовського морів та лиманів, перспективними видами є плавання на байдарках та яхтах. Майже вся територія України перспективна для розвитку всіх інших видів спортивного туризму – авто, мото, вело туризму, а також кінного туризму.

На базі лікувальних ресурсів - джерел мінеральних вод (Трускавець, Миргород, Моршин, Свалява та інші), цілющих лікувальних брудів, термальних та мінеральних вод Криму, а також кліматичних курортів Причорномор'я та Приазов'я передбачається розвиток всіх лікувально-оздоровчих видів туризму.

Мета України з великим промисловим, науковим і технічним потенціалом (Київ, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Кривий Ріг, Одеса, Луганськ, Херсон) та інші є базою для розвитку ділового туризму.

Висновки. Таким чином планувальна структура системи туризму являє собою раціональне і взаємозалежне розміщення всіх її частин туристських регіонів, районів, зон зі своїми центрами, що включають зони відпочинку, природоохоронні території, туристські комплекси, зв'язані туристськими маршрутами, які проходять по автомагістралях, залізницях, великих річках та морях. Планування система туризму виділяє на

території України 4 туристські регіони, 33 туристських райони, 88 туристських зон, центри туризму різної категорії і ландшафтно-маршрутних кордонів котрі зв'язують між собою ці елементи.

Для становлення туризму на Україні як високорентабельної галузі економіки та важливого засобу культурного розвитку громадян, збільшення валютних надходжень необхідно удосконалити правове забезпечення, фінансову систему, матеріальну базу, організацію на високому рівні системи туристичних послуг, розвиток транспортних мереж, освоєння в першу чергу туристського потенціалу Криму, Карпат та Київської зони, котрі вже в достатній мірі забезпечені інфраструктурою туризму і зможуть швидко дати віддачу від вкладення коштів.

Джерела та література

1. Бурт Ю.И. Методика разработки перспективных схем развития туризма (основные принципы) // Туристические учреждения и их комплексы. – М.: ЦАИИЭП курортно-туристических домов и комплексов, 1983. – С. 16 – 21.
2. Гидбуш А.В., Мезенцев А.Г. Курортно-рекреационное хозяйство (региональный аспект) . – М.: Наука, 1991. – 94 с.
3. Зарецкая В.И., Духовный В.И., Городский В.Д. Районное планирование курортных местностей (обзор). – М.: ЦНТУ, 1970. – 54с.

Холопец А.В., Буракова А.В.

ИНТЕГРАЛЬНЫЙ ОПЕРАТОР СВЕРТКИ В ЗАДАЧАХ МОДЕЛИРОВАНИЯ ИЗМЕНЕНИЙ ХАРАКТЕРИСТИК РЕГИОНАЛЬНЫХ КЛИМАТОВ (НА ПРИМЕРЕ ДИНАМИКИ СРЕДНЕМЕСЯЧНЫХ ТЕМПЕРАТУР ПРИЗЕМНОГО СЛОЯ АТМОСФЕРЫ НАД КЕРЧЕНСКИМ ПОЛУОСТРОВОМ В XX ВЕКЕ)

Введение

Одной из приоритетных проблем физической географии является совершенствование методов моделирования изменений различных характеристик региональных климатов под влиянием глобальных физико-географических факторов [1]. Особенности статистической связи подобных воздействий и обусловленных ими откликов климатической системы [2–4] позволяют допустить возможность построения их математических моделей, основанных на предположении, что связывающий их оператор является линейным и стационарным. Одним из операторов, обладающих указанными свойствами, является широко применяемый в задачах моделирования и прогнозирования динамики сложных природно-технических систем интегральный оператор свертки[5].

Возможности использования данного оператора при моделировании динамики характеристик региональных климатов, как откликов на глобальные климатические воздействия, ныне изучены недостаточно. В тоже время известно, что эффективность моделей на его основе существенно зависит от свойств моделируемого процесса и процессов, рассматриваемых в качестве вызывающих его факторов. Это позволяет предполагать, что эффективность такого рода моделей характеристик какой либо характеристики регионального климата может существенно зависеть от географического положения соответствующего региона.

К числу регионов, для которых совершенствование методов моделирования изменений их климата является наиболее актуальным, относится Керченский полуостров. Одной из характеристик климата указанного региона, оказывающей существенное влияние на тенденции его социально-экономического развития являются значения угловых коэффициентов линейных трендов [2, 6, 7] среднемесячных температур воздуха в приземном слое атмосферы над регионом.

Поэтому в качестве цели данной работы было определено изучение возможностей применения интегрального оператора свертки при моделировании их изменений в XX веке под влиянием глобальных физико-географических факторов.

1. Физико-географические особенности Керченского полуострова

Керченский полуостров расположен на востоке Крымского полуострова. Его условной западной границей может служить меридиан г. Феодосия. С юга полуостров омывается водами Черного моря, с севера – водами Азовского моря, а с востока – Керченского пролива. Протяженность региона по широте более чем в два раза превосходит его протяженность по меридиану.

Природа Керченского полуострова имеет много общего с природой Степного Крыма, а также расположенного за Керченским проливом Таманского полуострова. Присутствуют и отдельные элементы геологического строения, характерные для горного Крыма. Поэтому, по мнению многих современных географов, Керченский полуостров в качестве особого района может быть причленен к Степному Крыму [8], хотя ранее (А. А. Крубер (1915)[9]) его считали частью Горного Крыма.

Керченский полуостров, как и Горный Крым, принадлежит к складчатым сооружениям Альпийской Геосинклинальной области. Рельеф Керченского полуострова холмистый. Сравнительно узкие и невысокие гряды, разделенные понижениями, сложены палеогеновыми и неогеновыми породами. Встречаются грязевые вулканы[10].

Климат региона умеренный, засушливый (годовое количество осадков 300-400 мм). Наибольшие количества атмосферных осадков выпадают в декабре и июне.

По мере продвижения с запада на восток, континентальность климата Керченского полуострова усили-